

Стандартен Обобщен Проектен Фиш

1 Основна информация

- 1.1 Номер: BG 0202.03
- 1.2 Заглавие: **Учене през целия живот и професионално образование и обучение**
- 1.3 Сектор: Икономическо и социално сближаване
- 1.4 Местоположение: Целевите региони в България

2 Цели

2.1 Обща цел (и):

- Подобряване на адаптивността и конкурентоспособността на работната сила в съответствие с динамиката на пазара на труда, чрез прилагане на система Учене през целия живот (УЦЖ);
- Подпомагане на по-нататъшните реформи в професионалното образование и обучение в България;

2.2 Цел на проекта:

Осигуряване на качествено професионалното образование и обучение, в съответствие с изискванията на пазара на труда.

2.3. Съответствие с приоритетите, заложи в Партньорство за присъединяване (ПП) и Националната програма за приемане достиженията на правото на ЕС (НППДПЕС)

Проектът ще подпомогне постигането на целите по Социалното сближаване, отразени в глави “Свободно движение на хора” и “Заетост и социална политика”:

- “Продължаване работата по взаимно признаване на квалификации и дипломи и въвеждане на необходимите административни структури и програми за образование и обучение”.
- “Продължаване подпомагането на усилията за изграждане на капацитет на социалните партньори, в частност във връзка с бъдещата им роля при разработване и прилагане на социалната и политиката по заетостта на ЕС, в т.ч. Европейския Социален Фонд, и ускоряване структурното включване на социалните партньори предимно чрез автономен двустранен социален диалог”

Проектът ще подпомогне постигането на общата цел, залегнала в глава “Образование”, част “Професионално образование” на НППДПЕС: “Създаване на мобилна и адаптивна национална система за професионално образование и обучение, която да вземе под внимание социалните и икономически изисквания, както и нуждите на пазара, гарантирайки достъп на всички граждани, и изграждане на активно социално партньорство”.

2.4 Принос към Националния план за икономическо развитие (НПИР)

Една от целите на българското правителство в областта на развитие на човешките ресурси е създаването на учещо и обучено българско общество, както и по-активно европейско сътрудничество в сферата на образованието, науката и технологиите, което ще допринесе за свободното движение на работната сила. Тази правителствена политика е заявена в :

- Национален план за икономическо развитие 2001, глава 4 “Подобряване качеството на живот и адаптиране на човешките ресурси към изискванията на пазара”
- Стратегия за развитие на човешките ресурси
- Национален план за действие по заетостта през 2001 г.

Някои от основните проблеми в областта на професионалното образование и обучение, отразени в цитираните документи, са:

- “Липса на национални стандарти за придобиване на професионална квалификация, разработени в сътрудничество със социалните партньори”
- “Морално остарял сграден фонд и износено оборудване за практическо обучение, които затрудняват обновяването на учебните програми и препятстват въвеждането на нови професии и специалности, съответстващи на възникващите потребности на пазара на труда, и по-специално в областта на новите технологии. Динамичните промени на пазара на труда изискват бързо модернизиране на сградите за теоретично и практическо обучение, както и обучение на работното място“
- “Системата на продължаващото професионално обучение се нуждае от укрепване с оглед увеличаване на нейната главна роля, свързана с началната квалификация, обучение и преквалификация. Системата има слабости поради неподходящата квалификация на част от обучаващите най-вече в областта на новите технологии, чуждоезиковото обучение и модерните методи на обучение”
- “Недостатъчно финансиране за системата на професионалното образование и обучение”
- “Незадоволително участие на социалните партньори на национално, регионално и браншово ниво във всички етапи на професионалното образование и обучение, включително в разработването на стандарти, осигуряване на обучение, разработване на учебни програми”

Този проект ще допринесе за осигуряване качеството на професионалното образование и обучение, за подобряване на капацитета за обучение на училищните директори, учителите и обучаващите по практика, както и за създаване на система за Учене през целия живот”

2.5. Принос към Националния план за регионално развитие

Националният план за регионално развитие ще бъде преобразуван в Регионална оперативна програма. Проектът “Учене през целия живот и професионално образование и обучение” е съобразен с Програма 7.1. “Обучение, квалификация и преквалификация” от приоритетната област “Човешки ресурси” на Националния план за регионално развитие и представлява елемент на националната регионална политика.

3. Описание

3.1 Предистория и обосновка на проекта:

Република България и в частност Министерството на образованието и науката (МОН) се присъедини към европейския дебат, започнал наскоро за подготовката и реализирането на всеобхватната стратегия за Учене през целия живот (УЦЖ). В национален аспект УЦЖ се смята за един от главните фактори за развитие и подобряване на професионалната и гражданска дейност на хората.

През месец юли 2001 г. България се присъедини към общо-европейския процес за събиране на различните виждания по въпроса, като представи Национален доклад по Меморандума на Европейската комисия за Ученето през целия живот. През месец септември 2001 г. националният консултативен процес продължи с провеждане на “Дни на Ученето през целия живот”, организирани от Института за международно сътрудничество към Асоциацията на германските народни университети. Във форума взеха участие няколко министерства (МОН, МТСП, МК, МО), АЗ, НАПОО, Национална агенция “Сократ” и Национална агенция “Леонардо да Винчи”, синдикални организации (КНСБ и КТ “Подкрепа”), бизнес асоциации (БСК, БТПП), повече от 20 представители на чуждестранни и български неправителствени организации, като GTZ/GOPA, фондации Фридрих Еберт, Фридрих Нюман, Конрад Аденауер, университети, Британския съвет, Френския културен център, Гьоте институт, Културконтакт – Австрия, Компакт – Швейцария, Посолство на Република Германия, представители на Делегацията на ЕК в България, представители на образователни институции и на малкия и среден бизнес.

Дефиниран по различни начини, проблемът с Ученето през целия живот винаги е присъствал в националната ни политика. При работата по Меморандума на ЕК, на база на съществуващия опит, бяха определени нови тенденции по отношение на инициативите по УЦЖ. Едно от предизвикателствата е синхронизирането на механизмите за взаимодействие и координация между институциите на различно ниво, които реализират УЦЖ.

Ключовите послания, формулирани в Меморандума за УЦЖ, кореспондират във висока степен на националните приоритети, съдържащи се в насоките на Стратегията за развитие на човешките ресурси и в мерките и дейностите, включени в Националния план за действие по заетостта през 2001 г.

Промените в националната система за образование, обусловени от новото законодателство и нормативна база (Закон за народната просвета, Закон за степените на образование, общообразователен минимум и учебния план, Закон за професионалното образование и обучение) и са насочени към: разширяване на чуждоезиковото обучение за всички ученици, реализиране на национална образователна стратегия за интегриране на информационните и комуникационни технологии в училищното образование, формиране на технологична култура, придобиване знания и умения по икономика за развитие на предприемачество. Приемането на нови документи за образование в системата на формалното образование има за цел придобиването на нови базови умения от всички ученици. Модулите за придобиване на базови умения ще бъдат прилагани също и в неформалното (извънучилищното) образование и обучение (на възрастни).

Структурната реформа в областта на професионалното образование и обучение предвижда мерки за оптимизиране на мрежата от училища с оглед намаляване разходите и подобряване на условията в училищата. Училищата в слабо населените региони ще бъдат затворени и заменени с по-добре оборудвани “централни училища”.

Законът за насърчаване на заетостта (чл.25-57) осигурява условия за обучение и придобиване на квалификация за възрастни. В тази връзка, предвидените ремонтни дейности и модернизиране на професионалните училища по този проект ще съдействат за подобряване на системата за професионално образование и обучение, а това от своя страна ще подпомогне прилагането на Закона за насърчаване на заетостта чрез по-адекватно отговаряне на нуждите на пазара на труда.

Законът за насърчаване на заетостта осигурява стимули за работодателите, които наемат младежи, а Законът за защита на детето има за цел подпомагане на деца и младежи до 18-годишна възраст, във връзка с професионалното им ориентиране и придобиване на квалификация. Тези изисквания на посочените закони са още едно предизвикателство за по-нататъшното развитие на системата за професионално обучение и образование в България.

Този проект е следваща стъпка за подобряване на системата за професионално обучение и образование, и за осигуряване на качествено обучение на работната сила, особено на обучаваните в професионалните училища и на тези, които не са включени в системата на формалното образование, в контекста на стратегията за УЦЖ и борбата с младежката безработица. Усилията са насочени най-вече към групата на 16-29 годишните (статистическите данни за България покриват възрастовата група 16-29 години).

Съгласно данните на Националния статистически институт, дялът на безработните младежи на възраст до 29 г. е 29,6% от общия брой на регистрирани безработни лица. Най-голям дял в тази група имат младежите без квалификация - 71,3%, следвана от безработни с работнически професии – 17,35% и с по-високо ниво на квалификация - 11,4%. По отношение на степента на образование, младежите на възраст до 29 години с начално и по-ниско образование имат най-голям относителен дял - 63%. Общият брой на професионалните училища в България е 444.

Професионалното образование и обучение понастоящем не може да посрещне напълно изискванията на бизнеса, поради това, че е базирано повече на теорията, отколкото на практическото обучение. Остарелите методи на обучение са пречка училищата да достигнат своя оптимален потенциал от гледна точка на ефективността на обучението. Липсва адекватна инфраструктура за модерно практическо обучение.

3.2 Дейности, свързани с проекта

Министерство на образованието и науката участва в следните проекти, финансирани по програма ФАР, отнасящи се до реформата на професионалното образование и обучение в България:

Проекти, финансирани по Програма ФАР:

BG 95.06-01.01 “Усъвършенстване на професионалното образование и обучение”. В резултат на тази програма е приет нов Закон за професионалното образование и обучение, създадена е Национална агенция по професионалното образование и обучение (НАПОО) и са разработени нови учебни програми в 18 професионални области;

BG 0004.04 “Обновяване на институциите за професионално обучение” – Програма ФАР 2000. Целта на проекта е подобряване качеството на предоставяното професионално обучение в Южен Централен и Северозападен райони за планиране, чрез осигуряване на по-добра материална база за обучение и ефективното ѝ използване.

BG 0102.05 “Инициативи на пазара на труда” – Програма ФАР 2001. Целта на проекта е повишаване нивото на предприемачество, пригодността за заетост и адаптивността на работната сила, по-специално сред групите в неравностойно положение.

МОН участва и в проекти, които способстват за хармонизиране на професионалните квалификации със стандартите на ЕС.

Проект, реализиран по Пакта за стабилност: “Създаване на регионална мрежа за икономическо образование на училищно ниво в България, Румъния и Албания”.

Проект по Пакта за стабилност: “Образование и обучение по туризъм в Югоизточна Европа”.

Проект “Професионално образование за младежи в неравностойно социално положение” – проектът се изпълнява в сътрудничество между МОН, МТСП, МРРБ и ГОРА.

3.3 Резултати

Очакваните резултати могат да се групират в следните два компонента:

Компонент А - Обновяване на 11 професионални училища с цел улесняване на прехода от училище към работа и прилагане на системата за Учене през целия живот (УЦЖ) в професионалните училища

- 1) Обновяване на 11 професионални училища и превръщането им в “Образцови училища”
 - ремонтирани 11 професионални училища
 - 11 професионални училища оборудвани със съвременно оборудване за професионално обучение
 - оборудвани 11 професионални училища за използване на информационни технологии
 - оборудвани 11 зали за семинари в същите училища
 - обучени 40 безработни младежи и наети на работа в извършването на ремонтните работи на 11-те професионални училища
- 2) Обучение на обучаващи
 - Придобиване на нови умения в ефективно обучение и преподаване, и в интерактивни методи на професионално обучение, от 200 училищни обучаващи /преподаватели/ (14-дневни курсове)
 - 100 обучаващи/преподаватели/ обучени в умения за използване на информационните технологии (14-дневни курсове)
 - 40 души ръководен персонал на училища обучени в 7-дневни семинари по мениджмънт за стратегическо развитие на професионалните училища с перспективата на Ученето през целия живот, подходящо партньорство, управление на проекти и създаване на подходяща учебна среда

- преквалификация и подобряване на квалификацията и възможностите за работа с целеви групи на 100 съкратени млади учители (10-дневни работни семинара)
- двудневни заключителни семинари за ръководен персонал на около 50 училища, които не са включени в проекта, за придобиване на опит в разработването на програми и установяване на връзки между училищата и предприятията/работодателите

3) Осигуряване на начално и продължаващо професионално обучение в “Образцовите училища”

- обучени в нови умения, отговарящи на съществуващите нужди на пазара на труда, 2080 редовни ученици и обучавани лица, в период от една година след обновяването на училищата
- разработени 15 програми за базови умения и за индивидуално обучение за целеви групи в предприемачески умения, информационни технологии, социални умения и др. Тези резултати ще бъдат постигнати чрез Договор за техническа помощ.

Компонент Б - Осигуряване на Учене през целия живот и адаптивност (Схема за безвъзмездна помощ)

- Семинари за обучаващи /преподаватели/ по методика за разработване на програми (по Договор за техническа помощ)
- Разработени най-много 20 програми за професионално обучение от училищата-бенефициенти, насочени към придобиване и подобряване на квалификацията на млади работници, по заявка на социалните партньори и заинтересованите институции
- 10-дневно обучение на работното място в компании/фирми за 120 училищни обучаващи /преподаватели/ за използване на нови технологии и оборудване
- 5-дневни семинари за обучение на 100 обучаващи от предприятията за придобиване на педагогически умения
- 2080 ученици и обучавани, преминали обучение на работното място
- засилване на сътрудничеството между професионалните училища/доставчиците на обучение и предприятията, за осигуряване на практическо обучение с по-високо качество

3.4 Дейности:

Меморандумът на Европейската комисия за УЦЖ определи дефиницията на Учене през целия живот в контекста на Европейската стратегията за заетост: “Всяка дейност на учене в продължение на живота на човека, с цел подобряване на знанията, уменията и компетенциите, в рамките на лична гражданска, социална и/или трудова перспектива”.

От икономическа гледна точка, пригодността за заетост и адаптивността на населението, имат жизнено важно значение за Европа с оглед постигането на целите за превръщането ѝ в най- конкурентноспособното и динамично, основано на знанията общество в света. УЦЖ играе ключова роля за развитието на координирана стратегия за заетост и по-специално за насърчаване на квалифицираната, обучената и адаптивната работна сила. Това са средства за премахване на бариерите и за превенция на лицата от безработица и социална изолация.

По-високите равнища на образование и продължаващото обучение имат важна роля за намаляване на неравенството и предотвратяване на маргинализацията. Ето защо е наложително системата за образование и обучение да бъде снабдена с подходящите ресурси и съответно оборудване, както и да бъдат намерени нови подходи в политиката в контекста на УЦЖ. Настоящият проект е насочен към първите три ключови послания от Меморандума на ЕК за УЦЖ - Нови базови умения за всички; Повече инвестиции в човешките ресурси; Иновации в преподаването и обучението.

Целева група

Целевата група по проекта включва ученици - редовно обучение и обучавани заети младежи на възраст 16-29 г., нуждаещи се от повишаване на квалификацията, малцинствени групи, лица с увреждания и отпаднали от училище, и безработни младежи на възраст 16-18 г., в контекста на УЦЖ.

Целевата група включва също обучаващите и преподавателите от училищата, управленския състав на училищата, съкратени (безработни) млади учители и обучаващи от предприятията, чието участие в проекта ще допринесе за създаването на модерна и динамична система за квалификация на преподаватели и обучаващи.

Целева група са също работодателите, които ще бъдат бенефициенти по Грантовата схема.

3.4.1. Компонент А - Обновяване на 11 училища за професионално образование и обучение, с цел улесняване прехода от училище към работа и прилагане на системата за учене през целия живот (УЦЖ) в професионалните училища

Обновяване на 11 професионални училища и превръщането им в "образцови училища"

В настоящия момент МОН е в процес на оптимизиране на националната мрежа от професионални училища с оглед осигуряване на качествено образование и обучение. Създава се база-данни за сградния фонд и капацитета на институциите, предлагащи професионално образование и обучение. МОН ще избере 11 училища-бенефициенти по проекта, като използва наличната информация за състоянието на професионалните училища, в съответствие със шестте приоритетни професионални области за развитие, съгласно Правителствената програма от м. октомври 2001 г., Националният план за икономическо развитие и Националният план за регионално развитие.

Целевите региони и училища-бенефициенти ще бъдат определени на основата на проучванията проведени от МТСП по програма ФАР 2000 и 2001. Училищата ще бъдат избрани и въз основа на разработени подходящи критерии от МОН, като се вземат под внимание методите, които са доказали своята ефективност при проведените вече проучвания. Избраните училища ще бъдат одобрени от Наблюдаващия комитет по проекта (НКП).

Избраните 11 училища ще бъдат ремонтирани и обновени със съвременно оборудване за професионално обучение чрез изпълнението на Договор за ремонтни дейности и Договор за доставки. Ремонтът ще включва обновяване на училищните сгради и обществения, и съответните системи - електро, отоплителни, пожарогасителни, ВиК и др. Общата сума, предвидена в бюджета, за обновяване на 11 професионални училища е разпределена, както следва: 1,654 млн. евро за ремонтиране на сградите на училищата и 2,247 млн. евро за доставка на оборудване за обучение.

Конкретните нужди на училищата от ремонтни дейности ще бъдат прегледани и прецизирани от екип от експерти, които ще предоставят техническа помощ на Звеното

за изпълнение на проекта. За съответно изпълнение на своите ежедневни задължения във връзка с мениджмънта на проекта, ЗИП ще бъде подпомогнато от екип от Техническа помощ за период от 12 месеца чрез Рамков договор на максимална стойност до 0,2 млн. евро, финансиран от PPF 2000. Екипът по Техническата помощ ще осигури подкрепа при изготвянето на Техническите спецификации за ремонтните дейности и за доставките, Тържните досиета и Техническите задания за допълнителния Договор за услуги по проекта.

За 40 безработни младежи ще бъде осигурено целево обучение, което ще бъде включено в договорите за ремонтните дейности на 11-те избрани училища. Безработните ще бъдат избрани чрез бюрата по труда. Този ангажимент ще бъде включен в Тържното досие за ремонтните дейности.

Обучение на обучаващи

Обучението по този компонент ще се осъществи чрез провеждане на специализирани програми за обучение и семинари, не по-дълги от 14 дни всеки, фокусирани върху иновационната педагогика- работа в екип, стремеж за образцови постижения и т. н. Ще се наблегне на прехода от знания към компетентност и от преподаване към учене. Участниците в тези семинари ще преминат 3 вида обучение:

- Обучение на 200 училищни преподаватели по професии от училищата-бенефициенти, за въвеждане на иновационни модели на преподаване, включително интерактивни методи на преподаване. Целта на обучението е да се подобри тяхната квалификация за разработване на програми, материали за обучение и гъвкави подходи за обучение. Обучението ще бъде организирано под формата на 14-дневни курсове;
- Следвайки Националната стратегия за изграждане на информационно общество, в 14-дневни курсове ще бъдат обучени 100 преподаватели/обучаващи в умения за използване на информационните технологии в процеса на обучение;
- Стратегическото развитие на професионалните училища, създаването на добро партньорство с предприятията и необходимостта от разработване на индивидуални проекти, изискват обучение по мениджмънт на ръководния персонал на училищата. 40 представители на ръководния персонал на училищата ще придобият нови умения за разработване на адекватен подход, връзки с бюрата по труда, умения за търсене на работа и пр.;
- Ще бъде проведен курс, обхващащ 100 души млади съкратени учители, които са загубили работата си в резултат на настоящата реформа в България и с цел да бъдат върнати обратно в системата на професионалното образование и обучение - обучение за подобряване и надграждане на квалификацията и преподавателския им капацитет за работа с целевите групи;
- За да се популяризира постигнатия положителен опит в разработването на програми и партньорство между училищата и предприятията, ще бъде проведен 2-дневен заключителен семинар за училищата-бенефициенти и други училища, които не са включени в програмата, като и за учители.

Тези обучения ще бъдат осигурени от консултантски екип (Техническата помощ), при условия, включени в Договор за услуги.

Осигуряване на професионално обучение в “Образцовите училища”

- Разработените програми за базисни умения ще бъдат апробирани в училищата-бенефициенти с цел част от програмите да бъдат интегрирани в учебните планове и програми за начално професионално обучение.
- 2080 ученици редовно обучение и възрастни обучаеми (работници, желаещи да си повишат квалификацията, малцинствени групи, лица с увреждания, отпаднали от училище), ще бъдат обучени в рамките на една година след внедряването на специализираното оборудване за обучение по професии. Всички възрастни обучаеми преди да бъдат включени в проекта трябва да преминат курс за професионално ориентиране в Центровете за информация и професионално ориентиране към МТСП.

Националната Агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) ще участва колкото е възможно във всички дейности по проекта, например чрез осигуряване на актуализиран Списък на професиите в съответствие с актуалните потребности на пазара на труда, така че да се постигнат оптимални резултати. НАПОО има представител в Направляващия комитет по проекта, където се одобряват основните етапи на проекта, включително разработването на програми за обучение.

3.4.2. Компонент Б: Насърчаване на ученето през целия живот и адаптивността (Схема за безвъзмездна помощ)

Дейностите от този компонент ще се реализират чрез схема за безвъзмездна помощ. Целта на този компонент е да насърчи включването на работодателите и социалните партньори в цялостния процес на обучение и подобряване на квалификацията. Регионалната структура на МОН, МТСП и социалните партньори, ще участват в определянето на обучаваните в регионите. Българска стопанска (БСК) камара, както и синдикалните организации и организации на работодателите, ще подпомогнат включването на представители от местния бизнес.

Схемата за безвъзмездна помощ (местни покани за предложения за проекти) предвижда да се стимулират местните работодатели за осигуряване на практическо обучение и по този начин да се улесни прехода от училище към работа. Кандидатите за участие в схемата за безвъзмездна помощ могат да бъдат всяка двойка професионално училище или друга обучаваща организация и предприятие, които имат подписано споразумение за партньорство в съответствие с критериите на схемата за безвъзмездна помощ.

Схемата за безвъзмездна помощ ще бъде отворена за всички професионални училища и обучаващи организации (частни и държавни), които са лицензирани от НАПОО и отговарят на критериите за участие в схемата за безвъзмездна помощ. Продължителността на практическото обучение, провеждано с учениците редовно обучение, ще бъде в съответствие с държавните учебни планове и програми. Теоретичното обучение в професионалните училища и продължителността на обучението на работно място за възрастни обучавани, ще бъде определено в съответствие с програмите за обучение, разработени от училищата по заявка на работодателите (до 20 програми за обучение). Тези програми ще бъдат включени в споразуменията между училищата и предприятията.

Работодателите, които участват в схемата за безвъзмездна помощ, трябва да осигурят 10-дневно обучение на работното място в използването на съвременни технологии и оборудване, на 120 обучаващи по практика от училищата. Този ангажимент също ще бъде включен в споразумението между училищата и предприятията и ще подпомогне

обучаващите по практика в училищата за създаване на тясна връзка между теоретичното обучение и използването на съвременни технологии и оборудване.

В по-голямата си част, обучаващите от предприятията са добри професионалисти, но им липсват педагогически умения. За да се коригира този дефицит чрез средствата, получени по схемата за безвъзмездна помощ, от работодателите ще се изисква да обучат до 100 от своите обучаващите. Обучението ще бъде под формата на 5-дневни семинари за придобиване на педагогически умения, особено умения за работа с младежи и различни целеви групи.

За правилното изготвяне на критерии и управление на схемата за безвъзмездна помощ, е предвидена външна Техническа помощ по Договор за услуги.

3.5. Извлечени поуки:

При разработването на този проект, МОН е взело предвид предишния си опит по други проекти, реализирани както по програма ФАР, така и двустранни такива, като: “Усъвършенстване на професионалното образование и обучение” (“УПОО”) – BG 95.06.-01.01, “Обновяване на институции за професионално обучение” – BG 0004.04, Българо-Германски Центрове за професионално обучение, Българо-германски проект “Инсталационен техник”, Българо-австрийски проект “BAKTURMEN”, Българо-австрийски проект – “Икономика и Мениджмънт”.

Резултатите от тези завършени проекти сега се мултиплицират в други професионални училища, които първоначално не са били обхванати в споменатите проекти. Първоначално 30 професионални училища са участвали в проекта “УПОО”, а сега броят на училищата, които са възприели системата за модулно обучение, е достигнал 65.

Натрупан е положителен опит по горепосочените проекти в сферата на хармонизиране на професионалните квалификации, съответстващи на тези в страните-членки на ЕС.

Отбелязва се също, че училищата, участвали в предишни проекти и модернизирали инфраструктурата и оборудването за обучение, са повишили репутацията си. Доказано е, че интересът към обучение в тези училища, се е повишил.

Препоръчва се да продължи процесът на модернизиране на училищата, за да се развие национална мрежа от професионални училища, предоставящи съвременно професионално обучение в съответствие с нуждите на пазара на труда, в едно динамично развиващо се общество.

В допълнение на това е направен извода, че за успешното развитие и изпълнение на проекта е необходимо да се създаде и поддържа добра координация между заинтересуваните министерства (МТСП и МОН) и да се включат социалните партньори както на централно, така и на регионално/местно ниво.

4. Институционална рамка

Министерството на труда и социалната политика (МТСП) е Изпълнителна агенция за този проект (предвидена за Управляващ орган в сферата на Европейския Социален Фонд от датата на присъединяване на България към ЕС) и ще отговаря за административното и финансово изпълнение на проекта.

За техническото изпълнение на проекта е отговорно Министерство на образованието и науката (МОН), което е бенефициент по този проект. За да изпълни задълженията си по проекта, МОН ще създаде две структури - Звено за изпълнение на проекта (ЗИП) и Направляващ комитет на проекта (НКП).

ЗИП към МОН ще отговаря за ежедневното техническо изпълнение на проекта и ще се ръководи от Старши програмен служител (СПС). МОН изпраща специално писмо за създаването на ЗИП, което ще включва:

СПС (Румен Михайлов – директор на ЗИП за проекта на МОН по Програма ФАР 2000), секретар и двама експерти. МОН ще ползва съществуващата структура на ЗИП по ФАР 2000 с оглед използването на придобития опит. Тъй като ЗИП е структура на МОН и отговаря за техническото изпълнение на проекта, МОН се задължава да предостави уверение на Делегацията на ЕК, че ЗИП ще бъде адекватно обезпечено за целия период на реализиране на проекта, с необходимия персона, средства за заплати, офис, офис-оборудване, комуникации, транспортни разходи и др.

Задълженията на ЗИП включват спазването на процедурите от Практическото ръководство за ФАР по изпълнението на проектните дейности. Звеното ще проследява ежедневното изпълнение на дейностите, периодично ще представя доклади и ще прави предложения пред МОН и НКП. МОН ще взема под внимание такива предложения и ще ги отнася към МТСП, с оглед постигането на по-добри резултати в процеса на изпълнение. В тази връзка, ЗИП ще действа и като координатор и Секретариат на НКП, като ще свиква заседание на НКП с отправяне на покана с посочен дневен ред, една седмица преди датата на провеждане на заседанието. Заседание на НКП може да се провежда ако има кворум от 2/3 от общия брой на членовете му.

НКП осъществява стратегическо направляване на ЗИП по отношение на изпълнението на проекта. НКП е орган, към който се отнасят всички важни за решаване въпроси с технически и професионален характер, чрез гласуване с просто мнозинство. НКП одобрява Техническите задания и Техническите спецификации, критериите за избор на училища-бенефициенти и основните фази на проекта. ЗИП представя за одобрение от НКП всички постъпващи предложения, свързани с проекта. Съставът на НКП се предлага от МОН и се одобрява със заповед на Програмния Ръководител (РАО) в МТСП, и включва представители на социалните партньори на централно и регионално ниво. Съставът на НКП е следния:

- Министерство на образованието и науката – 2 членове + 1 председател
- Министерство на труда и социалната политика – 2
- Българска Стопанска Камара – 1
- Българска Търговско-промишлена Палата – 1
- Конфедерация на труда “Подкрепа” – 1
- “КНСБ” – 1
- Областен управител - 1 за всяка област, в която има избрани училища-бенефициенти
- Представител на Световна банка – 1
- Представител на Националната агенция за професионално образование и обучение – 1

Конкретните задължения на МОН и МТСП ще бъдат ясно формулирани и описани в Меморандум за разбирателство, който ще се подпише преди стартирането на проекта.

Тези структури имат конкретното предназначение да улеснят ефективното изпълнение на проекта и няма да доведат до промяна в институционалната рамка на професионалното обучение в България. Участието на представители на местно равнище и социалните партньори в НКП прави тази структура подобна на тези структури, които участват в изпълнението на проекти в страните-членки на ЕС, и гарантира възможността проектът да се изпълнява в дух на партньорство и сътрудничество.

Крайните бенефициенти по компонент А на проекта са 11 държавни професионални училища и доставеното оборудване за обучение ще остане тяхна собственост след приключването на проекта.

Изпълнението на проекта може да бъде затруднено на местно и централно ниво. На местно ниво, училищните директори, преподавателите и обучаващите от предприятията, трябва да преминат обучение за възприемане на новите програми за обучение, както и за придобиване на мениджърски умения и умения за работа с новото оборудване, с оглед оптималното му използване в процеса на обучение.

На централно ниво, Звеното за изпълнение на проекта, чиято основна задача е цялостното техническо управление на проекта, ще има нужда от помощ при събирането на конкретна техническа информация от училищата за търговете по отношение на: ремонт на сградите на училищата; доставката на оборудване за обучение и управлението на схемата за безвъзмездна помощ. За тази цел по проекта са предвидени 2 екипа от Техническа помощ:

- Техническа помощ към ЗИП под формата на Рамков договор, финансиран по RPF 2000, в размер на 200 000 евро, за подготовка на Техническото задание за следващата Техническа помощ, подготовка на Техническите спецификации и Тържните досиета за ремонтните дейности и доставката на оборудване;
- Техническа помощ по Договор за услуги, обхващащ компоненти А и Б, за обучение на обучаващи, разработка на програми за обучение, управление на схемата за безвъзмездна помощ и за супервизия на строително-ремонтните дейности и доставката на оборудване.

5. Подробен бюджет (в млн. евро)

	Помощ от ФАР					
	Инвестицион на помощ (ИП)	Институцио нално укрепване (ИУ)	Общо ФАР (=ИП+ИУ)	Национално съфинансиране*	IFI*	ОБЩО
Компонент А:						
Ремонт на професионалните училища	1,24		1,24	0,414		1,654
Доставка на оборудване за обучение и ИТ оборудване	1,685		1,685	0,562		2,247
Всичко	2,925		2.925	0,976		3,901
Компонент Б:						

Осигуряване на Учене през целия живот и Адаптивност (Грантова схема)	0,7		0,7	0,233		0,933
Всичко	0,7		0,7	0,233		0,933
Техническа помощ (за А и Б) - обучение на обучаващи, разработ- ка на програми за обучение, управление на схемата за безвъзмездна помощ, супервизия на строително-ремонтните дейности и оборудването		0,375	0,375	0,125		0,5
Всичко		0,375	0,375	0,125		0,5
ВСИЧКО	3,625	0,375	4,000	1,334		5,334

6. Договорености по изпълнението

6.1. Изпълнителна агенция

МТСП, в качеството си на Изпълнителна агенция (виж. проектен фиш BG 01.02.07; Бюджетен лист за разпределение на бюджета от 04.03.2002 г. на Европейската Комисия; Доклад за оценка на МТСП изготвен от KPMG), ще изпълнява проекта чрез Дирекция “Предприсъединителни фондове и международни програми и проекти” под ръководството на Програмния служител (РАО). Програмния служител ще отговаря за административното и финансово управление на проекта, за тръжните процедури, договарянето, плащанията, отчитането и докладите, както и за цялостния мониторинг. Програмен служител е г-н Радослав Бозаджиев – Заместник министър на труда и социалната политика.

Техническото изпълнение на проекта е задължение на МОН, което ще работи в тясно сътрудничество с МТСП и НАПОО.

Предвиден е Направляващ комитет по проекта (виж стр. 10), който ще осигури ефективната комуникация между вземащите решение лица и изпълнителите. НКП ще се председателства от МОН и ще включва представителите на социалните партньори, посочени на стр. 10.

6.2. Побратимяване

Неприложимо за проекта

6.3. Нестандартни аспекти

Не се предвидени нестандартни процедури. Схемата за безвъзмездна помощ ще се прилага в съответствие с изискванията на Програма ФАР. Процедурите от Практическото ръководство по ФАР ще бъдат стриктно спазвани за всички договори за ремонтни дейности, доставка на оборудване и за консултантски услуги.

6.4 Договори

Компонент на проекта	Дейност	Вид договор
Компонент А	Ремонт на 11 професионални училища	СТРОИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ
	Доставка на оборудване за обучение в 11 училища	ДОСТАВКА
Компонент Б	Осигуряване на Учене през целия живот и Адаптивност	СХЕМА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ПОМОЩ
Компоненти А и Б	Техническа помощ за обучение на обучаващи, разработване на програми за обучение, управление на схемата за безвъзмездна помощ, супервизия на строително-ремонтните дейности и доставката на оборудване	ДОГОВОР ЗА УСЛУГИ

7. График за изпълнение

7.1. Начало на тържните процедури/покана за участие

Тържните процедури за строително-ремонтните дейности и доставката на оборудване ще започнат в рамките на 5 месеца след началото на проекта – около месец май 2003 г. Поканата за участие по схемата за безвъзмездна помощ се предвижда се обяви около месец август 2004 г.

7.2. Начало на проектните дейности

Училищата- бенефициенти по компонент А ще бъдат избрани от МОН до месец октомври 2002 г. Първият договор за Техническа помощ към ЗИП се очаква да започне през месец октомври 2002 г. по PPF 2000 като Рамков договор. Договорите за доставка и строително-ремонтни дейности ще се подпишат през месец януари 2004 г.

7.3. Приключване на проекта

Проектът се предвижда да приключи около месец ноември 2006 г. Поради сложността на проекта (включващ схема за безвъзмездна помощ, строително-ремонтни дейности и др.), периодът за разплащане ще бъде удължен до 30 ноември 2006 г. Предишният опит от подобни проекти (проект “Обновяване на институции за професионално обучение” BG 0004.04 и проект “Инициативи на пазара на труда” BG 0102.05) налага такъв подход. Схемите за безвъзмездна помощ са все още нови за България.

8. Равни възможности

Равните възможности за мъжете и жените е основен принцип, който ще се съблюдава на всеки етап и във всеки компонент на проекта, в съответствие с българското законодателство, предоставящо равни условия за обучение и работа за мъжете и жените.

България прилага принципа на равенство между мъжете и жените по отношение на професионалното обучение и осигуряването на заетост. Не съществуват квоти на база пол. Всички лица, независимо от техния пол, се ползват с равни възможности при кандидатстване за обучение или работа.

9. Околна среда

Проектът не предвижда нови строителни дейности, а само доставката на оборудване и ремонтни дейности в съществуващи сгради на училищата и следователно дейностите, които ще се изпълнят, няма да имат въздействие върху околната среда.

10. Икономическа възвращаемост

Икономическата възвращаемост не може да бъде изчислен за целия проект, а само за отделни компоненти на проекта.

11. Инвестиционни критерии

11.1 Каталитичен ефект

Проектът ще допринесе за подобряване качеството на професионалното обучение, така че тези, които завършат обучение да получат квалификация, съответстваща на изискванията на новите технологии и на българската структурна реформа, която понастоящем е много динамична. Освен това ще се повиши професионалният капацитет на училищните преподаватели, директори на училищата и обучаващите от предприятията. Очаква се резултатите от проекта да стимулират установяването на добро сътрудничество между работодателите, социалните партньори и професионалните училища, така че всички заинтересовани страни да имат активна роля в процеса на обучение. Положителният опит, който ще се натрупа от проекта, ще бъде трансфериран към други професионални училища и предприятия в други региони, които ще бъдат обхванати от други бъдещи проекти.

11.2. Съфинансиране

Изчисленията по проекта са направени на база съфинансиране от българския национален бюджет в съотношение: 25% българско съфинансиране и 75 % помощ от ФАР.

11.3. Допълняемост

Частта от инвестиционните средства на ЕС ще бъде отпусната в допълнение към средствата, отпуснати за проекта от българския национален бюджет.

11.4. Готовност на проекта и размер

Съществуват проучвания в областта професионалното обучение, проведени от МОН, и в областта на пазара на труда - проведени от МТСП по RPF, които ще бъдат основа за избора на училищата-бенефициенти.

Проектът надвишава минималния лимит от 2 млн. Евро за инвестиционни проекти и следователно съответства на изискването за минималния размер за проекти, финансирани по Програма ФАР.

11.5 Устойчивост

Избраните училища са държавни и ще продължат да функционират и да бъдат финансирани от държавния бюджет и за в бъдеще.

Изборът на 11-те училища бенефициенти ще се основава на съответни критерии за подбор и ще бъде съобразен с ежегодната оптимизация на национална мрежа от училища, с оглед увеличаване на капацитета на избраните училища, така че да бъдат трансформирани в областни централни училища.

В края на проекта ще се проведат заключителни краткосрочни семинари между училищата-бенефициенти и други професионални училища в страната, за разпространение на добрия опит, постигнат в сферата на разработването на програми за обучение и партньорството между училища и предприятия.

11.6 Съответствие с условията за държавна помощ

Дейностите по проекта ще се изпълнят в съответствие с Чл. 92 (3)(а) от Римския договор по отношение на регионалната помощ по Цел 1 за страна-членка.

11.7 Принос към Националния план за развитие

Приносът е в съответствие с елементите посочени в т. 2.4.

12. Условност и последователност

Главно условие за проекта ще бъде успешното изпълнение на проекта по Програма ФАР 2000 “Обновяване на институции за професионално обучение”.

Изборът на училищата-бенефициенти ще бъде основа за стартиране на проекта и ще се извърши в съответствие с наличната информация от изследванията на пазара на труда, извършени от МТСП. Необходимо е МОН и МТСП да подпишат Меморандум за разбирателство, за детайлно описание на задълженията на всяка страна, свързани с изпълнението на проекта.

Преди да започне изпълнението на проекта, Делегацията на ЕК трябва да одобри, институционалните и изпълнителски договорености, включително адекватния човешки ресурс, ангажиран с изпълнението на проекта, ясните договорености за обезпечаване доброто управление на средствата на ЕС, както и всякакви оперативни насоки, Меморандум за разбирателство.

Основните важни етапи от изпълнението на проекта са:

- Консултации по програмата със социалните партньори
- Завършване на Изследването на пазара на труда 2001
- Завършване на Изследването на пазара на труда 2002
- Създаване на НКП и ЗИП
- Избор на училищата-бенефициенти
- Ремонт на училищата
- Доставка на оборудване за професионално обучение в училищата
- Разработване и прилагане на програми в училищата-бенефициенти
- Обучение на обучаващи
- Популяризиране на програмите на национално и регионално/местно ниво

Анекси към Проектния фиш:

1. Логическа рамка в стандартен формат
2. Подробен график за изпълнение
3. График за договаряне и извършване на плащанията по тримесечия за цялото времетраене на проекта (вкл. периода на плащанията)
4. Референция към предпроектни проучвания
5. Списък на съответните Закони и Разпоредби

6. Референции към съответните стратегически планове и изследвания на
Правителството

ГРАФИК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

ПРОЕКТ “УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ”

Компонент и	2002			2003												2004												2005												2006			
	О	Н	Д	Я	Ф	М	А	М	Ю	Ю	А	С	О	Н	Д	Я	Ф	М	А	М	Ю	Ю	А	С	О	Н	Д	Я	Ф	М	А	М	Ю	.	Д	Я	.	О	Н	Д			
ЗИП и НКП функционира т	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
Избрани професионални училища	x																																										
Техническата помощ към ЗИП по PPF – подготовка на ТС, ТД и ТЗ	x	x	x	x	x	x	x	x																																			
Техническа помощ – обучение на обучаващи, разработване на програми, грант схема, супервизия на строително-ремонтните дейности и доставките																		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x												

[illegible]